

Vyhláška č. 144/2023 Sb.

Vyhláška o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a tlumení některých nákaz včel

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-144>

Částka	72/2023
Platnost od	31.05.2023
Účinnost od	01.07.2023

Aktuální znění 01.07.2023

144

VYHLÁŠKA

ze dne 26. května 2023

o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a tlumení některých nákaz včel

Ministerstvo zemědělství stanoví podle § 78 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění zákona č. 131/2003 Sb., zákona č. 316/2004 Sb., zákona č. 48/2006 Sb., zákona č. 182/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 308/2011 Sb., zákona č. 359/2012 Sb., zákona č. 279/2013 Sb., zákona č. 139/2014 Sb., zákona č. 264/2014 Sb., zákona č. 302/2017 Sb., zákona č. 368/2019 Sb. a zákona č. 246/2022 Sb., k provedení § 5 odst. 7 písm. a), § 10 odst. 3 písm. b), § 64c odst. 4 písm. a) a § 70 odst. 3 písm. a) veterinárního zákona:

§ 1

Předmět úpravy

Tato vyhláška stanoví

- a) veterinární požadavky na prostředí včel a včelstev, na jejich ošetřování a ochranu před nákazami,
- b) opatření k tlumení a zabránění šíření některých nebezpečných nákaz včel,
- c) rozsah prohlídky včelstev s rozebráním včelího díla a vedení záznamů prohlížeitele včelstev,
- d) podrobněji postup při uplatňování náhrady nákladů a ztrát vzniklých v důsledku provádění mimořádných veterinárních opatření nařízených k tlumení některé z nebezpečných nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka podle § 67 zákona a náležitosti žádosti o její poskytnutí.

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely této vyhlášky se rozumí včelařským příslušenstvím úly, zásobní plásty, souše, včelařské vybavení a nástroje používané při manipulaci se včelami a jejich produkty.

§ 3

Veterinární požadavky na chov včel a včelstev

Chovatel vytváří příznivé podmínky pro včely a včelstva a pro jejich zdraví z hlediska prostředí, v němž

žijí, jejich ošetřování, výživy, plemenitby, hospodářského a jiného využívání tím, že

- a)** chová včely a včelstva v zařízeních, v nichž včely a včelstva přicházejí do styku pouze s materiály, které nemohou poškodit jejich zdraví, popřípadě nepříznivě ovlivnit zdravotní nezávadnost jejich produktů, a které je možno v případě potřeby řádně vyčistit a dezinfikovat,
- b)** chová včely a včelstva v zařízeních, která umožňují kontrolu jejich zdravotního stavu rozebráním včelího díla a prohlídkou plástů a umožňují odběr vzorků k laboratornímu vyšetření,
- c)** chrání včely a včelstva před nákazami a škodlivými vlivy a činí opatření k ochraně chovu před zavlečením nákaz jinými včelami, zvířaty, lidmi, předměty a materiály, které mohou být nositeli původců nákaz,
- d)** provádí pravidelnou kontrolu zdravotního stavu včel a včelstev a poskytuje včelstvům odpovídající ošetření v případě potřeby,
- e)** při zpracování vosku na výrobu mezistěn nebo pro jakýkoli jiný účel, při němž přichází zpracovaný vosk do styku se včelami a včelstvy, zabezpečuje jeho ošetření při minimální teplotě 117 °C po dobu nejméně 60 minut,
- f)** získává nové včely nebo včelstva pouze z chovů včel nebo včelstev, která se nacházejí mimo ohniska nákazy nebo ochranná pásma nebezpečných nákaz včel, a
- g)** zamezuje přístupu včel do neobsazených úlů a ke včelímu dílu a udržuje prázdné úly bez včelího díla.

Opatření k tlumení moru včelího plodu

§ 4

Vznikne-li podezření z výskytu moru včelího plodu, krajská veterinární správa v souladu s § 13 zákona

- a)** provede klinické vyšetření všech včelstev na stanovišti s rozebráním včelího díla,
- b)** odebere k laboratornímu vyšetření vzorky plástů se zjištěnými klinickými změnami na plodu nebo vzorky plástů se zjištěnými příškvary a
 - 1.** vzorky měli odebrané z podložek, které jsou umístěny na dně úlů nejméně 14 dnů, z každého včelstva se zjištěnými klinickými změnami na plodu nebo příškvary,
 - 2.** není-li v úlu měl, vzorky včel ošetřujících plod v počtu nejméně 60 kusů včel utracených mrazem z každého včelstva se zjištěnými klinickými změnami na plodu nebo příškvary, nebo
 - 3.** není-li v úlu měl a nejsou-li v úlu včely ošetřující plod, medné zásoby z plodového plástu o hmotnosti minimálně 15 g medu z každého včelstva se zjištěnými klinickými změnami na plodu nebo příškvary zabalené v nepropustné vzorkovnici,
- c)** nařídí chovateli
 - 1.** jednoznačně a nezaměnitelně označit všechny úly na stanovišti včelstev čísly, pokud nejsou označeny, a toto označení zdokumentovat,
 - 2.** zákaz přemísťování včel a včelstev, včetně včelařského příslušenství, které přišly do styku s včelami, včelstvy nebo jejich produkty z označeného stanoviště včelstev,
 - 3.** zákaz použití medu, který pochází ze stanoviště včelstev s podezřením z výskytu moru včelího plodu, nebo medu, jehož část tvoří med ze stanoviště včelstev s podezřením na tuto nákazu, ke krmení včel a
 - 4.** vyhotovit a předat krajské veterinární správě soupis včelařského příslušenství, které přišlo nebo mohlo přijít do styku se včelstvy nebo včelami ze stanoviště s podezřením z výskytu moru včelího plodu včetně uvedení skutečného počtu včelstev na stanovišti; soupis obsahuje registrační číslo chovatele, umístění stanoviště včelstev, místo uložení včelařského

příslušenství a jeho množství v kusech nebo kilogramech,

d) provede epizootologické šetření, při němž zjišťuje

1. dobu, po kterou se mohla nákaza vyskytovat na stanovišti včelstev předtím, než byla ohlášena, popřípadě než bylo vysloveno podezření z jejího výskytu,

2. možný původ nákazy na stanovišti včelstev a určuje další stanoviště včelstev, na nichž jsou včely nebo včelstva, která by mohla být podezřelá, a

3. zda došlo k přemísťování včel nebo včelstev a včelařského příslušenství, které mohou přenášet původce nákazy, ze stanoviště včelstev nebo na stanoviště včelstev, a

e) může za účelem vyhodnocení celkové nakažové situace na stanovišti odebrat směsný vzorek včel ošetřujících plod nebo měli ze všech včelstev bez klinických změn ve včelstvu; každý jednotlivý vzorek je tvořen smísením včel nebo měli z nejvíce 10 úlů na stanovišti včelstev.

§ 5

Podezření z výskytu moru včelího plodu je vyloučeno, pokud byl laboratorním vyšetřením vzorků odebraných podle § 4 písm. b) prokázán negativní výsledek.

§ 6

(1) Výskyt nákazy morem včelího plodu je potvrzen, jestliže

a) jsou zjištěny klinické příznaky nákazy na plodu nebo plásty s příškvary a

b) laboratorní vyšetření vzorků odebraných podle § 4 písm. b) prokáže pozitivní výsledek.

(2) Výskyt nákazy morem včelího plodu je potvrzen i v případě prokázaného pozitivního výsledku laboratorního vyšetření vzorků medných zásob, plástů nebo měli odebraných podle § 4 písm. b) z úlu, který není obsazen včelami.

§ 7

(1) Je-li potvrzen výskyt nákazy morem včelího plodu, krajská veterinární správa nařídí opatření k tlumení nakaž v souladu s § 15 zákona,

a) vymezí stanoviště včelstev jako ohnisko nákazy a zřídí ochranné pásmo v okruhu nejméně 3 km kolem ohniska nákazy s přihlédnutím k místním epizootologickým, zeměpisným, biologickým a ekologickým podmínkám,

b) provede klinickou prohlídku včelstev s rozebráním včelího díla na stanovištích včelstev ve vymezeném ochranném pásmu, na kterých laboratorní vyšetření vzorků podle odstavce 2 písm. a) prokázalo pozitivní výsledek,

c) nařídí chovateli v ohnisku nákazy

1. s potvrzeným výskytem nákazy morem včelího plodu na stanovišti včelstev u 15 % a více včelstev neprodlené utracení všech včelstev na stanovišti včetně likvidace úlů a likvidaci veškerého včelařského příslušenství, pokud nelze zajistit jeho účinnou dezinfekci, zejména v případě kovových předmětů, s předchozím nebo následným vyžiháním plamenem; to neplatí pro budovy a konstrukce včelínů a kočovných vozů, nebo

2. s potvrzeným výskytem nákazy morem včelího plodu na stanovišti včelstev u méně než 15 % včelstev neprodlené utracení všech včelstev s potvrzeným výskytem nákazy včetně likvidace úlů i veškerého včelařského příslušenství, pokud nelze zajistit jejich účinnou dezinfekci, a současně účinnou dezinfekci ostatního včelařského příslušenství, které přišlo nebo mohlo přijít do styku se včelstvy s potvrzeným výskytem nákazy; na základě vyšetření zdravotního stavu ostatních včelstev na stanovišti a výsledků epizootologického šetření může krajská veterinární správa naříditi likvidaci všech včelstev na stanovišti,

3. bezprostředně po utracení včelstev zajistit včelotěsné uzávěry úlů,

4. po utracení včelstev provést likvidaci včelstev spálením a zároveň likvidaci určeného včelařského příslušenství podle soupisu vyhotoveného v souladu s § 4 písm. c) bodem 4, a stanoví termín likvidace; likvidace včelstev a včelařského příslušenství se provádí za přítomnosti likvidační komise určené krajskou veterinární správou, která pořídí o likvidaci záznam, jehož součástí je seznam veškerého zlikvidovaného včelařského příslušenství,
5. zákaz použití veškerého medu, který pochází ze stanoviště včelstev vymezeného podle písmene a), nebo medu, jehož část tvoří med ze stanoviště včelstev vymezeného podle písmene a), ke krmení včel,
6. používání ochranných rukavic pro jednorázové použití při manipulaci se včelstvy a včelařským příslušenstvím a po ukončení manipulace provedení dezinfekce rukou, oděvů a obuvi,
7. provedení dezinfekce nespalitelného materiálu, včelařského příslušenství podle soupisu vyhotoveného v souladu s § 4 písm. c) bodem 4, včelínů a kočovních vozů za stanovených podmínek,
8. provedení dalších nezbytných opatření pro zbylá včelstva na stanovišti po utracení všech včelstev s potvrzeným výskytem nákazy podle bodu 2, přemetení včelstev na mezistěny do nových nebo dezinfikovaných úlů na stavební rámy nebo úlů ošetřených v horké parafinové lázni při minimální teplotě 160 °C po dobu nejméně 10 minut, odstranění včelího díla ze včelstev a vytvoření podmínek pro stavbu nového díla, odstranění plástů z původního včelstva a likvidaci veškerého včelího plodu, odstranění a likvidaci plodových plástů nebo zákaz spojování včelstev a
9. neškodné odstranění nebo ošetření medu, vosku, propolisu a mateří kašičky pocházejících z ohniska nákazy způsobem stanoveným přímo použitelným předpisem Evropské unie o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě¹⁾.

(2) Krajská veterinární správa v ochranném pásmu chovatelům

- a) nařídí zajistit odběr vzorků měli, včel ošetřujících plod nebo medných zásob ze všech úlů na stanovišti včelstev a stanoví termín jejich odevzdání laboratoři uvedené v § 52 odst. 3 zákona k laboratornímu vyšetření na původce moru včelího plodu, pokud toto vyšetření nebylo již provedeno v posledních 4 měsících; každý směsný vzorek je tvořen z nejvýše 10 úlů na stanovišti včelstev, a
- b) zakáže přemísťování včel a včelstev z ochranného pásma; přemístění včel a včelstev uvnitř ochranného pásma je možné jen se souhlasem krajské veterinární správy vydaným na základě žádosti chovatele doložené negativním výsledkem laboratorního vyšetření vzorku na původce moru včelího plodu podle písmene a) ne starším 4 měsíců.

(3) Dojde-li v době do 1 roku ode dne utracení včelstev v ohnisku nákazy moru včelího plodu podle odstavce 1 písm. c) bodu 2 k opětovnému potvrzení výskytu moru nebo hniloby včelího plodu, nařídí krajská veterinární správa utracení včelstev a likvidaci včelařského příslušenství podle odstavce 1 písm. c) bodu 1.

(4) Krajská veterinární správa, která nařídila opatření k tlumení moru včelího plodu v ochranném pásmu, ukončí tato opatření nejdříve 6 měsíců ode dne likvidace utracených včelstev a likvidace včelařského příslušenství v ohnisku nákazy, pokud byla v ochranném pásmu splněna nařízená opatření k tlumení moru včelího plodu a zároveň všechny odebrané vzorky podle odstavce 2 písm. a) prokázaly negativní výsledek.

Opatření k tlumení hniloby včelího plodu

§ 8

Vznikne-li podezření z výskytu hniloby včelího plodu, krajská veterinární správa v souladu s § 13

zákona

- a) provede klinické vyšetření všech včelstev na stanovišti s rozebráním včelího díla,
- b) odebere k laboratornímu vyšetření vzorky plástů se zjištěnými klinickými změnami na plodu,
- c) nařídí chovateli
 1. jednoznačně a nezaměnitelně označit všechny úly na stanovišti včelstev čísly, pokud nejsou označeny, a toto označení zdokumentovat,
 2. zákaz přemísťování včel a včelstev, včetně veškerého včelařského příslušenství, které přišly do styku s včelami, včelstvy nebo jejich produkty z označeného stanoviště včelstev,
 3. zákaz použití medu, který pochází ze stanoviště včelstev s podezřením z výskytu hniloby včelího plodu, nebo medu, jehož část tvoří med ze stanoviště včelstev s podezřením na tuto nákazu, ke krmení včel a
 4. vyhotovit a předat krajské veterinární správě soupis včelařského příslušenství, které přišlo nebo mohlo přijít do styku se včelstvy nebo včelami ze stanoviště s podezřením z výskytu hniloby včelího plodu včetně uvedení skutečného počtu včelstev na stanovišti; soupis obsahuje registrační číslo chovatele, umístění stanoviště včelstev, místo uložení včelařského příslušenství a jeho množství v kusech nebo kilogramech, a
- d) provede epizootologické šetření, při němž zjišťuje
 1. dobu, po kterou se mohla nákaza vyskytovat na stanovišti včelstev předtím, než byla ohlášena, popřípadě než bylo vysloveno podezření z jejího výskytu,
 2. možný původ nákazy na stanovišti včelstev a určuje další stanoviště včelstev, na nichž jsou včely nebo včelstva, která by mohla být podezřelá, a
 3. zda došlo k přemísťování včel nebo včelstev a včelařského příslušenství, které mohou přenášet původce nákazy, ze stanoviště včelstev nebo na toto stanoviště.

§ 9

Podezření z výskytu hniloby včelího plodu je vyloučeno, pokud byl laboratorním vyšetřením vzorků odebraných podle § 8 písm. b) prokázán negativní výsledek.

§ 10

Výskyt nákazy hnilobou včelího plodu je potvrzen, jestliže

- a) jsou zjištěny klinické příznaky nákazy na plodu a
- b) laboratorní vyšetření vzorků odebraných podle § 8 písm. b) prokáže pozitivní výsledek.

§ 11

(1) Je-li potvrzen výskyt nákazy hnilobou včelího plodu, krajská veterinární správa nařídí opatření k tlumení nákaz v souladu s § 15 zákona,

- a) vymezení stanoviště včelstev jako ohnisko nákazy a zřízení ochranné pásmy v okruhu nejméně 3 km kolem ohniska nákazy s přihlédnutím k místním epizootologickým, zeměpisným, biologickým a ekologickým podmínkám,
- b) provede klinickou prohlídku včelstev s rozebráním včelího díla na stanovištích včelstev ve vymezeném ochranném pásmu, na kterých laboratorní vyšetření vzorků podle odstavce 2 písm. a) prokázalo pozitivní výsledek,
- c) nařídí chovateli v ohnisku nákazy
 1. neprodlené utracení všech včelstev na stanovišti včetně likvidace úlů a likvidaci včelařského příslušenství, pokud nelze zajistit jeho účinnou dezinfekci, zejména v případě kovových předmětů, s předchozím nebo následným vyžiháním plamenem; to neplatí pro budovy a

konstrukce včelínů a kočovných vozů,

2. bezprostředně po utracení včelstev zajistit včelotěsnou uzávěru úlů,

3. po utracení včelstev provést likvidaci včelstev spálením a zároveň likvidaci určeného včelařského příslušenství podle soupisu vyhotoveného v souladu s § 8 písm. c) bodem 4, a stanoví termín likvidace; likvidace včelstev a včelařského příslušenství se provádí za přítomnosti likvidační komise určené krajskou veterinární správou, která pořídí o likvidaci záznam, jehož součástí je seznam veškerého zlikvidovaného včelařského příslušenství,

4. zákaz použití veškerého medu, který pochází ze stanoviště včelstev vymezeného podle písmene a), nebo medu, jehož část tvoří med ze stanoviště včelstev vymezeného podle písmene a), ke krmení včel,

5. používání ochranných rukavic pro jednorázové použití při manipulaci se včelstvy a včelařským příslušenstvím a po ukončení manipulace provedení dezinfekce rukou, oděvů a obuvi,

6. provedení dezinfekce nespalitelného materiálu, včelařského příslušenství podle soupisu vyhotoveného v souladu s § 8 písm. c) bodem 4, včelínů a kočovných vozů za stanovených podmínek a

7. neškodné odstranění nebo ošetření medu, vosku, propolisu a mateří kašičky pocházejících z ohniska nákazy způsobem stanoveným přímo použitelným předpisem Evropské unie o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě¹⁾.

(2) Krajská veterinární správa v ochranném pásmu chovatelům

a) nařídí klinickou prohlídku všech včelstev, zajistit odběr vzorků klinicky změněných plástů ze všech úlů na stanovišti včelstev a stanoví termín jejich odevzdání laboratoři uvedené v § 52 odst. 3 zákona k laboratornímu vyšetření na původce hniloby včelího plodu, pokud toto vyšetření nebylo již provedeno v posledních 4 měsících, a

b) zakáže přemísťování včel a včelstev z ochranného pásma; přemístění včel a včelstev uvnitř ochranného pásma je možné jen se souhlasem krajské veterinární správy vydaným na základě žádosti chovatele doložené negativním výsledkem laboratorního vyšetření vzorku na původce hniloby včelího plodu ne starším 4 měsíců.

(3) Krajská veterinární správa, která nařídila opatření k tlumení hniloby včelího plodu v ochranném pásmu, ukončí tato opatření nejdříve 6 měsíců ode dne likvidace utracených včelstev a likvidace včelařského příslušenství v ohnisku, pokud byla v ochranném pásmu splněna nařízená opatření k tlumení hniloby včelího plodu a zároveň všechny odebrané vzorky podle odstavce 2 písm. a) prokázaly negativní výsledek.

§ 12

Rozsah prohlídky včelstev s rozebráním včelího díla a vedení záznamů prohlížeatele včelstev

(1) Prohlížeatel včelstev prohlédne všechna včelstva na stanovišti chovatele včel a popřípadě včelí díla, která v době prohlídky neobsedá včelstvo, protože v předcházejících 12 měsících došlo k jeho úhynu.

(2) Při rozebrání včelího díla prohlížeatel otevře úl a postupně vyjme všechny plásty s plodem a jednotlivě vizuálně posoudí všechny části včelího díla, kde se nachází plod. Prohlížeatel včelstev posoudí strukturu zavíčkovaného plodu, mezerovitost plodu, tvar a barvu jednotlivých buněk a obsah buněk po jejich odvíčkování.

(3) V případě podezření na nákazu morem nebo hnilobou včelího plodu prohlížeatel včelstev

a) odebere vzorek k laboratornímu vyšetření a zajistí jeho odeslání k laboratornímu vyšetření a

b) zabezpečí jednoznačné a nezaměnitelné označení úlu, ze kterého pochází včelstvo, od něhož je odebrán vzorek k laboratornímu vyšetření.

(4) Prohlížeitel včelstev pořídí písemný záznam o provedené prohlídce včelstev na stanovišti. Záznam obsahuje

- a) jméno, příjmení a číslo osvědčení prohlížeitele včelstev,
- b) datum a hodinu provedení prohlídky,
- c) registrační číslo chovatele včel, registrační číslo stanoviště včelstev a počet včelstev na stanovišti včelstev,
- d) výsledek prohlídky, ve kterém uvede výsledek vizuálního posouzení všech částí včelího díla, počet odebraných vzorků a jejich identifikaci, a
- e) podpis prohlížeitele včelstev.

§ 13

Žádost o poskytnutí náhrady nákladů a ztrát

(1) Žádost o poskytnutí náhrady nákladů a ztrát vzniklých v souvislosti s nebezpečnou nákazou (dále jen „žádost“) se podává u Ministerstva zemědělství.

(2) Žádost podle odstavce 1 obsahuje kromě náležitostí podle správního řádu²⁾

- a) číslo účtu žadatele,
- b) registrační číslo žadatele a
- c) daňové identifikační číslo žadatele, pokud bylo přiděleno.

(3) Žadatel přiloží k žádosti

- a) potvrzení krajské veterinární správy o tom, že náklady a ztráty vznikly, popřípadě že včelstva byla utracena za okolností, které zakládají nárok na náhradu nákladů a ztrát, a že náklady byly účelně vynaloženy, a
- b) doklady o výši účelně vynaložených nákladů a o výši způsobených ztrát.

§ 14

Přechodné ustanovení

Opatření nařízená přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky se ukončí podle vyhlášky č. 18/2018 Sb., ve znění účinném ke dni jejich nařízení.

§ 15

Zrušovací ustanovení

Vyhláška č. 18/2018 Sb., o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a zdolávání některých nákaz včel a o změně některých souvisejících vyhlášek, se zrušuje.

§ 16

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 2023.

Ministr zemědělství:

Ing. Nekula v. r.

Poznámky pod čarou

1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 ze dne 21. října 2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu), v platném znění.

2) § 37 odst. 2 a § 45 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Souvislosti

Provádí předpis

[166/1999 Sb.](#) Veterinární zákon

Ruší

[18/2018 Sb.](#) Vyhláška o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a zdolávání některých nákaz včel a o změně některých souvisejících vyhlášek

Odkazuje na

[18/2018 Sb.](#) Vyhláška o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a zdolávání některých nákaz včel a o změně některých souvisejících vyhlášek

[500/2004 Sb.](#) Správní řád

[166/1999 Sb.](#) Veterinární zákon

Verze

č.	Znění od - do	Novely	Poznámka
1.	01.07.2023		Aktuální znění (exportováno 30.09.2023 10:17)
0.	31.05.2023		Vyhlášené znění
